

Forskningsplan

Preus museum 2023-2027

Foto: H. Neuhaus, hus med hage. Fra samlingen av Lippmann plater. Gabriel Lippmann fikk nobelprisen i fysikk for sin fargefotografi prosess i 1908. De første forsøkene startet i 1886. Det første vellykkede bildet kunne fremvises i 1893.

Preus museum vedtok sin første forskningsplan i 2017. Museet har i planperioden gjennomført en rekke av tiltakene som ble satt. I mellomtiden har Brenna-utvalget levert rapporten Vilje til forskning - museumsforskning i Norge i det 21. århundre, og det den nye museumsmeldingen Musea i samfunnet – Tillit, ting og tid Meld. St. 23 (2020-2021) ble vedtatt i Stortinget juni 2021.

Med utgangspunkt i samlingene skal Preus museum drive forskning- og utviklingsarbeid, (FoU) og formidle kunnskap gjennom utstillinger, publikasjoner, undervisning, SoMe-kanaler og andre former for opplevelser og informasjon. Resultater av FoU-arbeidet skal formidles både i forskningsmiljøer og til vårt publikum. Preus museum skal også tilstrebe kreativitet i valg av formidlingsformer til ulike målgrupper. Publikumsarbeid står i fokus i alle ledd av virksomheten, også forskningen.

Eksterne føringer

Dette har gitt viktige, nye føringer og felles forståelse for museumssektoren som Preus museum følger. Museet følger retningslinjene for den nasjonale museumspolitikken, nedfelt i ulike sentrale styringsdokumenter. Museet støtter seg også på ICOMS etiske regelverk om museenes samfunnsrolle. Gjeldende kulturmelding og de føringer som gis i relevante styringsdokumenter, er sammen med tildelingsbrev fra Kulturdepartementet de mest sentrale føringene for vår satsing på forskning. Fra å følge de 4 f'ene: forvaltning, forskning, formidling og fornying, ble det med den nye museumsmeldingen introdusert nye rapporteringsmål for sektoren:

- Relevant formidling
- Solid kunnskapsproduksjon
- Trygg ivaretaking
- Helhetlig samlingsutvikling
- Aktiv samhandling

Disse målene krysser hverandre i museumshverdagen og i samarbeidet mellom ansatte med ulike fagbakgrunner. Forskning i Preus museum skal sikre solid kunnskapsproduksjon, og at museet til enhver tid har høy faglig kompetanse og standard. Forskningsplanen skaper den overordnede rammen for forskningsaktiviteter i museet, og mer konkret vil dette følges opp i en handlingsplan for kunnskapsproduksjonen i museet som oppdateres årlig.

Eksternt retter den seg blant andre mot:

- Publikum med interesse for museets FoU-aktivitet
- Fagpersoner og forskningsmiljøer som er aktuelle samarbeidspartnere
- Aktuelle økonomiske bidragsytere og sponsorer

Interne føringer

Internt skal denne forskningsplanen fungere som en plattform for FoU-arbeidet knyttet til samlingene og de nasjonale oppgavene til museet som helhet. Planen skal fungere som et verktøy for å gi rammer og tydeliggjøre prioriteringer for personalet og ledere.

Planen fra 2017 har gitt mange positive resultater. Blant annet har en ansatt startet på en Ph.D. og to ansatte har oppnådd konservator-autorisasjon fra Norges museumsforbund. Planlagte publikasjoner er fulgt opp, det har vært aktiv deltagelse i flere store prosjekter og forskningsbaserte utstillinger har blitt produsert. Mange av temaene som var tatt opp i 2017 er fortsatt høyt prioritert. Samtidig har det kommet endringer i museumsforskningen og i organiseringen av Preus museum, som krever nye tilnærminger. FoU-arbeidet skal være relevant for museets virksomhet. Forskning er ikke et mål i seg selv, men et middel til å være en arena for fremragende kunnskap om foto- og filmhistorie, konservering og temaer som er relevante for virksomheten.

I Preus museum forstås forskning som kunnskapsutvikling i bred forstand. Preus museum skal prioritere kunnskapsutvikling som bidrar til at museet når sine strategiske mål. Vi skal forske på områder som er relevante innenfor de strategiske planene Preus museum til enhver tid har, og levere resultater som reflekterer forventningene til museet som en institusjon med nasjonalt ansvar for foto. Fotografi må i dag sees på i et medieovergrepene perspektiv og krever en tverrfaglig tilnærming i både FoU-arbeidet, samlingsforvaltningen og formidlingen.

Det innebærer at Preus museum skal prioritere kreativitet og kvalitet i FoU-arbeidet, både tematisk og

metodisk. Samtidig som forskningskreativitet blir prioritert, er det fortsatt viktig at kunnskapsutviklingen gjennomføres med kvalitet. Det betyr en grundig og kritisk undersøkelse av ulike typer kildemateriale, som resulterer i gjennomtenkte analyser, vurderinger og reflekterte resultater.

Publikum først: Forskning og formidling henger sammen

Forskning og formidling er blant museenes viktigste kjerneoppgaver og skal alltid holde høy kvalitet. Alt for ofte blir forskning og formidling sett på som motstridende interesser i kampen om ressurser: som om forskning tar vekk tid til formidling og at formidlingsaktivitetene stjeler tid fra forskningen. Framfor å se disse som konkurrerende oppgaver skal vi i Preus museum se på forskning og formidling som innsatser som forsterker hverandre, og er gjensidig avhengige.

Utstillingsproduksjon er et eksempel på et prosjekt som kan sees på som en forskningsprosess. Under utstillingsarbeidet produseres ny kunnskap om for eksempel gjenstander, steder og relasjoner. Vi bruker utstillinger aktivt for å skape kritisk refleksjon om relevante samfunnstemaer.

Vi skal formidle resultatene tilpasset det publikumet vi retter formidlingen mot. Samtidig vet vi at det er til stor nytte i arbeidet med utstillinger og undervisningsopplegg å kunne trekke på de kildekritiske vurderinger som gjøres underveis i en artikkelproduksjon.

Kunnskapsproduksjon kan skje på ulike vis, og må også formidles på ulike måter. I Preus museum skal vi bruke både tradisjonelle og utradisjonelle formidlingsmetoder og teknikker i løpet av forskningsarbeidet. Fagfellevurderte og populærvitenskapelige publikasjoner, arrangementer, seminarer, nettutstillinger og digital formidling er blant de alternativene vi skal bruke aktivt for å formidle forskningen i Preus museum.

Tiltak

- Forskningsprosjekter skal alltid inkludere en formidlingsplan, som inkluderer en beskrivelse av målgruppe, og hvilken formidlingsform som er best egnet tilpasset de ulike målgruppene.
- Forskningsprosjekter som viser god sammenheng mellom forskning og formidling skal prioriteres.

- Tydelig prioritering av forskningsbasert kunnskap i formidlingsarbeid, og de ressurser som er nødvendig for å få det til.

Økt samarbeid innen- og utenfor sektoren

Preus museum skal prioritere FoU-samarbeid med universitets- og høyskolesektoren. Preus museum har, bl.a. med nasjonalt ansvar for Fotonettverket, lange tradisjoner for samarbeid innenfor museumssektoren, noe vi skal videreutvikle. Samarbeid med eksterne aktører, både innenfor og utenfor UH-sektoren, er også en viktig kvalitetssikringsmekanisme. Preus museum skal både ha nasjonale og internasjonale samarbeid innenfor relevante felter.

I de siste årene har det vært en økende tendens at FoU-arbeid baseres på samarbeidsprosjekter mellom flere ulike organisasjoner. Det er også klare signaler fra de offentlige og private organisasjonene på at samarbeidsprosjekter blir høyere prioritert enn smale prosjekter med enkeltforskere, i tildeling av forsknings- og prosjektmidler.

Forskning har alltid vært avhengig av nettverksbygging, og det er en kritisk suksessfaktor for å etablere gode samarbeidsprosjekter. På mange måter kan samarbeid og nettverksbygging også tenkes som viktige elementer i en kontinuerlig kompetanseutvikling, så vel som suksessfaktorer for å skaffe eksterne midler til FoU og prosjekter.

Preus museum skal prioritere tiltak som fremmer nettverksutvikling, og som kan bidra til utvikling av nye FoU-samarbeid.

Tiltak

- Deltagelse på seminarer, konferanser og workshops som bidrar til nettverksbygging skal prioriteres.
- Preus museum arrangerer forskningsseminarer på for/i relevante temaer.
- Preus museum skal være aktiv i Kulturdirektoratets museumsnettverk og i Norges museumsforbunds forskningsseksjon.
- Preus museum skal være aktiv i utvikling og forvaltning av faglige autoritetsregistre i KulturNAV innenfor sine fagområdet.
- Preus museum skal være aktiv i videreutvikling av gode verktøy for samlingsforvaltning under KulturIT-paraplyen
- Preus museum skal være aktiv i samarbeidet med Nasjonalbibliotekets Kulturarvsdigitalisering for at metadata ivaretas best mulig. Prosjekter som innebærer samarbeid med UH- eller museumssektoren samt med andre museer, skal prioriteres.
- Det skal avsettes tid for prosjektutvikling og søknadsskriving for godkjente prosjekter.

Forskningsbasert samlingsutvikling

Preus museums eksisterende og framtidige samlinger representerer et uutnyttet potensial for forskning. Når planen skrives, gjenstår fortsatt å dokumentere proveniensarkivet og den opprinnelige samlingen til Leif Preus, som danner grunnlaget for museets mandat. Dette er et prioritert område for forskning i årene som kommer, sammen med ulike deler av samlingen. Her ligger det et stort potensial for forskning på ulike fotografer, samlinger og temaer innen den internasjonale fotohistorien. I tillegg så har nye funn og økt oppmerksomhet på samlingen og arkivet etter Marie Høegh og Bolette Berg skapt et nytt engasjement blant både museets ansatte, samt nasjonalt og internasjonalt. Bare i nevnte temaer ligger store muligheter for Preus museum til å bli bedre kjent blant nye fotointeresserte i inn- og utland. Det ligger også mange muligheter i formidlingen av forskningen og samlingene det her er snakk om.

Både våre ansatte, så vel som forskere og studenter, bør i større grad benytte de muligheter som finnes i våre samlinger, og produsere nyskapende resultater. Det er en stor fordel om forskningsprosjekter kan berike Preus museums eksisterende samlinger, og bidra til forskningsbaserte samlinger.

Tiltak

- Prosjekter som bidrar til økt kunnskap om Preus museums samlinger prioriteres.
- Prosjekter som bidrar til økt representativitet i forhold til mangfold og underrepresentasjon i Preus museums samlinger skal prioriteres.

- I tillegg til egen forskning, skal Preus museum være tydeligere på å formidle forskning- og utviklingspotensialet i samlingene til eksterne forskere og studenter.

Mangfoldig forskning

I årenes løp har Preus museum produsert en rekke vitenskapelige og populærvitenskapelige forskningsarbeider. Det er en selvfølge at Preus museum skal fortsette å videreutvikle dette arbeidet. Samtidig er Preus museum en relativt liten organisasjon bestående av medarbeidere med ulik kompetanse og erfaring. Dette gir mulighet for å utforske nye fagområder, samtidig som at ressursene er knappe. Et viktig skritt i utviklingen av Preus museums forskningsarbeid, er derfor å prioritere forskning på underrepresenterte områder og temaer. Mangfold i fortid og nåtid, skeiv historie, ulike retninger innenfor fotohistorien, konservering og teknologi knyttet til fotografi og film, digital formidling, nyere tids temaer, natur og bærekraft, temaer i samlinger og arkiv er eksempler på områder som kan prioriteres.

Tiltak

- Forskningsprosjekter som bidrar inn i underrepresenterte fagfelt og temaer skal prioriteres.
- Deltagelse i forskningsnettverk med UH-sektoren skal prioriteres.

Forskningsutvikling, satsningsområder og prioriteringer hos Preus museum

I planperioden skal Preus museum fokusere på to hovedområder: Kompetanseheving og tydelig prioritering av FoU-arbeid. På mange måter er diskusjonene nedenfor en implementering av punktene diskutert over.

Kompetanseheving

Foto: Camilla Damgård, fotokonservator Jens Gold i arbeid

skal kunne utføre kjerneoppgaver på en faglig og profesjonell måte.

Preus museum skal prioritere heving av forskningskompetanse i alle ledd. Formell forskningskompetanse anses som viktig, så vel som forskning blant ansatte med konservatorkompetanse og kortere prosjekter knyttet til også bør prioriteres. Samtidig er det også viktig med en forankret forståelse for at forskning er en nødvendig kvalitetssikring av det Preus museum formidler. Dette kan involvere alt fra forberedelse til undervisningsopplegg til gjennomtenkte og kildekritiske valg i nettpresentasjoner.

Det er viktig å se kompetanseheving som en kontinuerlig prosess, som skjer gjennom hele karriereløpet, og at kontinuerlig kompetanseutvikling også er viktig for at Preus museum som institusjon

Tiltak

- I tillegg til ansatt som allerede er inne i et Ph.D. løp, ønsker to ansatte å søke på Ph.D. program. Dette er en betydelig investering for PM, men i et langsiktig perspektiv også et viktig tiltak for å styrke kunnskapsproduksjonen knyttet til samlingene og formidlingen.
- Det er ønskelig å knytte til seg en Ph.D. kandidat eller postdoc-kandidat som kan gjøre arbeid knyttet til vårt interne prosjekt "Arven etter Preus". På den måten vil materialet (arkivalia, foto og gjenstander) som danner grunnlaget for opprettelsen av museet komme til sin fulle rett gjennom en helhetlig analyse.
- Økt seminar- og konferansedeltagelse for medarbeidere som arbeider med kunnskapsutvikling.
- Tilgang til relevant kursing.

- Økt kompetanse, kapasitet og internt samarbeid i søknadsskriving,
- Bistå medarbeidere i møte med kravene som er nødvendig for å få autorisasjon som NMF-konservator og førstekonservator.
- Forskningskompetanse skal prioriteres i relevante rekrutteringsprosesser.

Tydelig prioritering av forskningsarbeid

For at forskningsutvikling skal lykkes, må det prioriteres og diskuteres aktivt på ledernivå. Kompetanse- og nettverksbyggingstiltak fungerer kun hvis lederne prioriterer tid og ressurser til dette arbeidet.

Samtidig må det sikres at samtlige involverte i et prosjekt samarbeider om både prosjektutviklingen og selve søknadsprosessen.

- Nærmeste overordnet har ansvar for å godkjenne foreslåtte forskningsprosjekter, og å sette av nødvendig tid og ressurser til godkjente prosjekter, samt bidra i arbeid for å finne finansiering.
- Nærmeste overordnet har ansvar for å sørge for at prosjekter er forankret i organisasjonen.
- Ledelsen har ansvar for å sørge for at all kunnskapsutvikling og formidling skal holde høy kvalitet.
- Ledelsen har ansvar for å prioritere relevante forskningsprosjekter i dialog med medarbeiderne.
- Ledelsen har ansvar for å sørge for at godkjente forskningsprosjekter får avsatt nødvendig tid til å skrive søknader, og gjennomføre prosjektene.

Temaer med forskningspotensiale (ikke eksklusiv)

I denne planperioden det er en rekke pågående innsatsområder hvor det kreves økt forskning- og utviklingsaktivitet, i forbindelse med vedtatte prosjekter. Samtidig er det nye områder som bør oppprioriteres, for å forsterke Preus museum som en relevant samfunnsaktør. Listen nedenfor er ikke eksklusiv:

- Nyere tids/moderne dokumentasjon/samlinger
- Mangfold og under-representasjon i historie og nåtid
- Museene som samfunnsaktører - mangfold, relevans og bærekraft
- Mennesker, bærekraft og klima i fortid og nåtid
- Digitalisering - mangfold, dialog og samarbeid
- Fotohistorie
- Metadata og digital tilgjengeliggjøring
- Konservering